

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК**

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**“ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ
ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ”**

Харків
2012

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”**

Електронна копія

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК**

**З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ
ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ”**

(галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030401 “Правознавство”)

для студентів заочної форми навчання

**Харків
2012**

Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни “Філософські проблеми правового виховання” (галузь знань 0304 “Право”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”, напрям підготовки 6.030401 “Правознавство”) для студентів заочної форми навчання / уклад. : О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, Ю. Ю. Калиновський та ін. – Х. : Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2012. – 21 с.

У к л а д а ч і: О. Г. Данильян,
О. П. Дзьобань,
Ю. Ю. Калиновський,
Є. М. Мануйлов,
В. А. Трофименко

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 9 від 21.11.2012 р.)*

© Національний університет “Юридична
академія України імені Ярослава Мудрого”, 2012

ВСТУП

“Філософські проблеми правового виховання” – вибірково навчальна дисципліна. Вона є важливою для формування професійного світогляду майбутнього юриста як носія не тільки юридичних знань, а й зразків правової поведінки.

Завдання дисципліни “Філософські проблеми правового виховання” полягають в усвідомленні студентами сутності, змісту й функцій правового виховання, його місця у формуванні правової культури та правосвідомості громадян України, важливої ролі в побудові правової держави; у формуванні й розвитку у студентів сучасного системного правового світогляду; в ознайомленні їх з вітчизняними і зарубіжними зразками та особливостями правового виховання; в оволодінні системою знань про форми, методи і принципи правового виховання з метою їх практичного застосування у професійній діяльності; у вихованні у студентів високих моральних якостей та стандартів правової поведінки, орієнтованих на загальнолюдські та національні цінності, а також почуття відповідальності за виконання професійного обов’язку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Філософські проблеми правового виховання” студент повинен

знати:

- головні проблеми правового виховання та основні філософські підходи до їх розуміння;
- зарубіжні та вітчизняні моделі правового виховання;
- структуру правового виховання та етапи правовиховної роботи з метою їх застосування у професійній діяльності;
- особливості впливу правового виховання на формування демократичної правосвідомості та правової культури громадян України;
- специфіку форм та засобів правового виховання у правоохоронних і судових органах України;
- основні напрямки та шляхи розвитку правового виховання як важливого засобу реалізації принципу верховенства права;

уміти:

– самостійно аналізувати явища і процеси в системі “людина – право” в їх діалектичному взаємозв’язку та з урахуванням трансформацій, що відбуваються у світі й країні;

– критично оцінювати соціальні, правові, політичні, економічні, культурні й соціально-психологічні явища та процеси в Україні з точки зору затвердження принципів правової держави;

– формулювати світоглядні й методологічні висновки на базі отриманих знань, обґрунтовувати свою світоглядну та громадську позицію, бути зразком правової поведінки;

– володіти методикою правового виховання та розуміти особливості її застосування у професійній діяльності.

Під час підготовки до занять студенти мають опрацювати відповідні розділи навчального посібника та рекомендовану літературу.

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою Національного університету
“Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого”
(протокол № 11 від 30.06.2011 р.)

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ”

1. ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ: СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

Предмет, поняття та функції правового виховання

Предмет навчальної дисципліни “Філософські проблеми правового виховання”. Сутнісні характеристики правового виховання. Функції правового виховання. Місце і роль правового виховання у формуванні правової культури громадян України. Цінності і традиції як світоглядна основа правового виховання. Особливості правового виховання в суспільствах, що трансформуються. Сутність та динаміка правової соціалізації як підґрунтя правовиховного процесу. Діалектика взаємозв’язку правової соціалізації, правового виховання як засобів розвитку правової культури особистості. Правове виховання в контексті професійної діяльності юристів.

Структура правового виховання

Суб’єкти й об’єкти правового виховання. Форми правового виховання. Рівні правового виховання. Загальні принципи правового виховання. Взаємозв’язок принципів правового виховання з методами, засобами, формами та прийомами правовиховного процесу. Основні підходи до розуміння структури

правового виховання. Праворозуміння як світоглядна основа правового виховання. Правовиховні практики як структурний елемент правового виховання. Роль і місце держави в розвитку структури правового виховання. Навчальні заклади та громадські організації як суб'єкти правового виховання. Ціннісна спрямованість правовиховного процесу.

Організаційно-управлінські основи правового виховання

Форми і засоби організаційно-управлінської діяльності у правовиховній сфері. Етапи правовиховної роботи. Організаційно-управлінські завдання у правовиховному процесі. Сутність і зміст соціального контролю у правовиховній сфері. Функції соціального контролю у правовиховній діяльності. Види соціального контролю. Інститути соціального контролю. Проблеми організації правового виховання в сучасній Україні. Законодавче забезпечення правового виховання в українському суспільстві.

Роль правового виховання у формуванні демократичної правосвідомості та правової культури

Діалектика взаємозв'язку правового виховання, правосвідомості і правової культури. Сутність правосвідомості і правової культури в контексті правового виховання. Правове виховання як засіб формування демократичної правосвідомості та правової культури суспільства й особистості. Інституційні та неінституційні аспекти взаємодії правового виховання, правосвідомості та правової культури. Ментально-історичне підґрунтя взаємозв'язку правового виховання, правосвідомості та правової культури в українському соціумі.

2. ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ

Цивілізаційні особливості правового виховання

Традиції правової освіти в різних цивілізаційних системах. Правова освіта як стрижень правового виховання в західноєвропейському освітньому просторі. Роль громадських організацій у правовиховному процесі країн Заходу. Участь навчальних закладів у правовому вихованні молоді. Профілактика правопорушень як форма правового виховання. Ціннісні орієнтири правового виховання у східних країнах. Основні напрямки правового виховання громадян у східному освітньому просторі.

Історичні традиції правового виховання в Україні

Історичні етапи і традиції становлення правовиховного процесу в Україні. Філософсько-правова думка Київської Русі як підґрунтя розвитку правового виховання в Україні. Розвиток системи освіти в Україні у XVI-XVIII століттях та її вплив на правове виховання населення. Українська конституційно-правова думка як чинник розвитку правового виховання українських громадян. Роль держави у формуванні та розвитку системи правового виховання в СРСР. Форми та методи правового виховання у радянському суспільстві. Становлення юридичної освіти на теренах України в контексті правовиховного процесу.

Правове виховання та державотворення

Розбудова незалежної української держави як передумова розвитку правового виховання. Вплив суспільних правових настанов на державотворення в Україні. Правомірне поведінка громадян – основа стабільності української держави. Національна ідея як світоглядне підґрунтя розвитку державності та правового виховання в Україні. Вплив правової освіти та юридичної науки на українське державотворення. Глобалізація як чинник розвитку правового виховання та державотворення в Україні.

Правове виховання як засіб подолання деформацій правової культури й правосвідомості

Сутність деформацій правової культури й правосвідомості громадян України. Види деформацій правової культури та правосвідомості в українському суспільстві. Найсуттєвіші різновиди девіантних форм поведінки як наслідок деформацій правосвідомості. Девіації правової поведінки молоді. Особливості правового виховання в поліетнічному та полікультурному середовищі. Завдання правового виховання в контексті подолання деформацій правової культури та правосвідомості в українському суспільстві. Профілактика девіантних форм поведінки.

Правове виховання в сучасній Україні

Побудова загальнодержавної системи правового виховання в Україні як стратегічна мета. Теоретико-методологічне та нормативне підґрунтя правового виховання в сучасній Укра-

їні. Організаційно-правові та світоглядні проблеми розвитку правового виховання в українській державі. Основні напрямки розвитку та завдання правового виховання в українському суспільстві. Правове виховання як складова національної безпеки української держави. Правова освіта в Україні: стан і перспективи. Вплив засобів масової комунікації в Україні на формування правових настанов громадян. Проблеми підготовки спеціалістів з правового виховання для правоохоронних та судових органів. Деонтологічні принципи юридичної професії. Роль юристів у правовому вихованні.

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО
ВИХОВАННЯ”**

- Тема 1. Предмет, поняття та функції правового виховання.
- Тема 2. Структура правового виховання.
- Тема 3. Організаційно-управлінські основи правового виховання.
- Тема 4. Роль правового виховання у формуванні демократичної правосвідомості та правової культури.
- Тема 5. Цивілізаційні особливості правового виховання.
- Тема 6. Історичні традиції правового виховання в Україні.
- Тема 7. Правове виховання та державотворення.
- Тема 8. Правове виховання як засіб подолання деформацій правової культури й правосвідомості.
- Тема 9. Правове виховання в сучасній Україні.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Предмет, поняття та функції правового виховання

П л а н

1. Предмет навчальної дисципліни “Філософські проблеми правового виховання”. Особливості філософського підходу до розуміння сутності правового виховання.

2. Цінності й традиції як світоглядна основа правового виховання.

3. Сутність правової соціалізації. Співвідношення правової соціалізації, правового виховання і правової культури.

4. Функції правового виховання. Роль і значення правового виховання у професійній діяльності юристів.

С п и с о к д о д а т к о в о ї л і т е р а т у р и

Дзьобань О. П. Правове виховання як засіб правової соціалізації: філософсько-правові аспекти / О. П. Дзьобань, Є. М. Мануйлов // Пробл. законності – Х. : Нац. юрид. акад. України, 2009. – Вип. 100. – С. 407-416.

Максимов С. І. Філософія права: сучасні інтерпретації : [вибр. праці: статті, аналіт. огляди, переклади (2003 –2011)] / С. І. Максимов. – 2-ге вид., доповн. – Х. : Право, 2012. – С. 150-161.

Орлова О. О. Методологічний аналіз інтерпретації поняття “правове виховання” / О. О. Орлова // Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ. – 2007. – № 2. – С. 8-16.

Правове виховання в сучасній Україні : моногр. / А. П. Гетьман, Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян та ін. ; за ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, О. Г. Данильяна. – Х. : Право, 2010. – С. 10-71.

Філософія виховання / кер. авт. кол. М. Култаєва. – Х. : Харк. держ. пед. ун-т, 2001. – Ч. 1. – 272 с.

Контрольні питання

1. Які основні проблеми розглядає навчальна дисципліна “Філософські проблеми правового виховання”?
2. Охарактеризуйте місце і роль правового виховання у формуванні правової культури громадян України.
3. У чому полягають сутність та особливості правової соціалізації особистості?
4. Визначте етапи правової соціалізації особистості.
5. Розкрийте функції правового виховання.

Тема 2. Основні проблеми правового виховання в сучасній Україні

П л а н

1. Особливості правового виховання в суспільствах, що трансформуються.
2. Основні завдання та напрямки правового виховання в українському суспільстві.
3. Шляхи подолання деформацій правової культури на сучасному етапі розвитку українського суспільства.
4. Роль юристів у правовому вихованні. Проблеми підготовки спеціалістів із правового виховання.

С п и с о к д о д а т к о в о ї л і т е р а т у р и

Андрейцев В. І. Правнича освіта в Україні: проблеми теорії та практики / В. І. Андрейцев, В. В. Андрейцев. – К.: Юринком Інтер, 2000. – 476 с.

Правове виховання в сучасній Україні : моногр. / А. П. Гетьман, Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян та ін. ; за заг ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, О. Г. Данильяна. – Х.: Право, 2010. – С. 138-158.

Данильян О. Г. Специфіка формування правової культури в транзитивному суспільстві / Данильян О. Г. // Наук. зап. ХВУ. Соціол., філос., психол. – Х. : Харк. військ. ун-т, 2006. – Вип. № 2. – С. 3-9.

Кутиркін А. Шляхи розвитку теорії та практики правового виховання населення України / А. Кутиркін // Право України. – 2008. – №3. – С. 122-125.

Правова культура в умовах становлення громадянського суспільства : моногр. / за ред. Ю. П. Битяка, І. В. Яковюка. – Х. : Право, 2007. – 248 с.

Правосвідомість і правова культура як базові чинники державотворчого процесу в Україні : моногр. / Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань та ін. – Х. : Право, 2009 – 288 с.

Тодыка Ю. Н. Конституционные основы формирования правовой культуры / Ю. Н. Тодыка. – Х. : Райдер, 2001. – 160 с.

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте головні особливості правового виховання в суспільствах, що трансформуються.
2. У чому полягають характерні риси правового виховання в Україні?
3. Визначте основні деформації правосвідомості та правової культури в українському суспільстві.
4. Які шляхи подолання деформації правової культури у вітчизняному соціумі Ви можете назвати?
5. Яка роль юристів у виконанні завдань правового виховання в сучасній Україні?

ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ”

1. Предмет та сутнісні характеристики правового виховання.
2. Функції правового виховання.
3. Роль правового виховання у професійній діяльності юристів.
4. Праворозуміння як світоглядна основа правового виховання.
5. Діалектика взаємозв'язку правової соціалізації та правового виховання.
6. Механізм функціонування системи правового виховання: сутність та зміст.
7. Загальні принципи організації системи правового виховання та їх характеристика.
8. Організаційно-функціональні принципи організації системи правового виховання та їх характеристика.
9. Основні методи та засоби правовиховної діяльності та особливості їх застосування.
10. Система організації та управління правовим вихованням у сучасному суспільстві. Об'єкт і суб'єкти правового виховання.
11. Основні етапи та напрямки формування правосвідомості й правової культури: загальна характеристика.
12. Проблема аналізу стану правового виховання в суспільстві та оцінка його ефективності.
13. Організація правого виховання в сучасному суспільстві: проблеми та основні завдання.
14. Соціальний контроль за правовим вихованням та його основні функції.
15. Інформаційне забезпечення правого виховання та його основні завдання.
16. Поняття та особливості демократичної правосвідомості та правової культури.
17. Рівні демократичної правової культури.

18. Роль правового виховання у формуванні демократичної правосвідомості.
19. Особливості американської моделі правового виховання.
20. Основні напрямки правового виховання у США.
21. Полікультурне виховання в Європі: загальна характеристика.
22. Світоглядні засади правового виховання в Європі.
23. Особливості громадянсько-правового виховання в системі освіти Франції.
24. Основні чинники правового виховання у країнах Далекого Сходу.
25. Морально-етичні засади конфуціанства та їх вплив на правові традиції Сходу.
26. Джерела, характер і основні причини правової політики в арабських країнах.
27. Особливості ісламського типу правового виховання, його підґрунтя та наслідки.
28. Особливості правового виховання в культурі Київської Русі.
29. Історичні традиції правового виховання на теренах України у XVI- XVIII ст.
30. Правове виховання в Україні за часів Російської імперії.
31. Правове виховання в Україні у XIX-XX ст.
32. Особливості організації правового виховання в СРСР: методи та функції.
33. Форми правової пропаганди в СРСР.
34. Роль засобів масової інформації у правовому вихованні в СРСР.
35. Недоліки та переваги організації правового виховання в СРСР.
36. Напрямки впливу правового виховання на державотворчі процеси в сучасній Україні.
37. Взаємообумовленість державотворення і правового виховання в сучасній Україні.
38. Правова особистість як мета правового виховання та

- суб'єкт державотворення.
39. Правова освіта та її вплив на державотворчі процеси.
 40. Національна ідея як світоглядне підґрунтя розвитку державності та правового виховання в Україні.
 41. Вплив глобалізації та євроінтеграції на розвиток правового виховання й державотворення в Україні.
 42. Сутність і причини виникнення деформацій правової культури й правосвідомості в українському суспільстві.
 43. Види деформацій правової культури і правосвідомості.
 44. Основні девіації правової поведінки молоді.
 45. Напрямки подолання деформацій правової культури і правосвідомості в українському суспільстві.
 46. Цінності та традиції як світоглядна основа правового виховання.
 47. Особливості формування правосвідомості й правової культури у перехідних суспільствах.
 48. Основні завдання правового виховання в сучасній Україні.
 49. Нормативне підґрунтя правового виховання й правової освіти в сучасній Україні.
 50. Роль засобів масової комунікації у процесі правового виховання в українському суспільстві.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Підручники, навчальні посібники, довідкові видання

Сучасний словник з суспільних наук / за ред. О. Г. Данильяна, М. І. Панова. – Х. : Прапор, 2006. – 432 с.

Філософія правового виховання : навч. посіб. / А. П. Гетьман, О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань та ін. ; за ред. А. П. Гетьмана, О. Г. Данильяна. – Х. : Право, 2012. – 248 с.

Монографії

Абрамов В. І. Духовність суспільства : методологія системного вивчення / В. І. Абрамов. – К. : Київ. нац. екон. ун-т, 2004. – 235 с.

Кавалеров А. І. Молодіжне середовище в його девіантному вимірі / А. І. Кавалеров, В. О. Довгополюк, А. А. Кавалеров. – О. : Астропринт, 2005. – 127 с.

Калиновський Ю. Ю. Парадигмальні виміри правосвідомості українського суспільства: моногр. / Ю. Ю. Калиновський – Х.: Майдан, 2012. – 346 с.

Максимов С. І. Філософія права: сучасні інтерпретації: [вibr. пр.: статті, аналіт. огляди, переклади (2003 – 2010)] / С. І. Максимов. – Х. : Право, 2010. – 336 с.

Нісімчук К. Технології виховання: морально-етичний аспект: [моногр.] / К. Нісімчук, А. Нісімчук. – Луцьк : Твердиня, 2009. – 180 с.

Особистісно орієнтовані технології навчання і виховання у вищих навчальних закладах : моногр. / за ред. В. П. Андрущенко, В. І. Лугового. – К. : Пед. думка, 2008. – 254 с.

Правова культура в умовах становлення громадянського суспільства : моногр. / за ред. Ю. П. Битяка, І. В. Яковюка. – Х.: Право, 2007. – 248 с.

Правове виховання в сучасній Україні: моногр. /

А. П. Гетьман, Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян та ін. ; за ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, О. Г. Данильяна. – Х. : Право, 2010. – 368 с.

Правосвідомість і правова культура як базові чинники державотворчого процесу в Україні: моногр. / Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань та ін. – Х. : Право, 2009. – 358 с.

Першоджерела

Гьофе О. Розум і право. Складові інтеркультурного правового дискурсу / О. Гьофе. – К. : Альтерпрес, 2003. – 264 с.

Дворкін Р. Серйозний погляд на права / Р. Дворкін. – К. : Основи, 2000. – 519 с.

Драгоманов М. П. Вибране / М. П. Драгоманов. – К. : Либідь, 1991. – 685 с.

Ильин И. А. О сущности правосознания: соч. в 2 т. / И. А. Ильин. – Т. 1. – М. : Медиум, 1993. – С. 73-300.

Кант И. Метафизические начала учения о праве: соч. / И. Кант. – Т. 4. – Ч. 2. – М. : Мысль, 1964. – 544 с.

Кистяковский Б. А. Социальные науки и право / Б. А. Кистяковский. – М. : Изд-во М. и Ф. Сабашниковых, 1916. – 704 с.

Кістяківський Б. Вибране / Б. Кістяківський. – К. : Абріс, 1996. – 512 с.

Макиавелли Н. Государь / Н. Макиавелли. – М. : Планета, 1990. – 79 с.

Новгородцев П. И. Сочинения / П. И. Новгородцев. – М. : Раритет, 1995. – 448 с.

Платон. Государство: соч. в 3-х т. / Платон. – Т. 3. – М. : Мысль, 1994. – 536 с.

Рікер П. Право і справедливість / П. Рікер. – К. : Дух і літера, 2002. – 218 с.

Роулз Дж. Теория справедливости / Дж. Роулз. – Новосибирск : Новосибир. гос. ун-т. 1995. – 535 с.

Соловьев В. С. Оправдание добра: соч. в 2 т. / В. С. Соловьев. – М. : Мысль, 1988. – Т. 1. – С. 441-462, 420-425.

Франк С. Л. Духовные основы общества / С. Л. Франк. – М. : Республика, 1992. – 511 с.

Фуллер Л. Л. Мораль права / Л. Л. Фуллер. – К. : Сфера, 1999. – 232 с.

Харт Х.-Л.-А. Концепція права / Х.-Л.-А. Харт: пер. з англ. – К. : Сфера, 1998. – 231 с.

Хеффе О. Политика, право, справедливость: основоположения критической философии права / О. Хеффе: пер. с нем. – М. : Мысль, 1994. – 682 с.

Юркевич П. З рукописної спадщини / П. Юркевич. – К. : КМ Academia, 1999. – 308 с.

З М І С Т

Вступ	3
Програма навчальної дисципліни “Філософські проблеми правового виховання”	5
Тематичний план навчальної дисципліни “Філософські проблеми правового виховання”	10
Плани семінарських занять	11
Програмні питання з навчальної дисципліни “Філософські проблеми правового виховання”	14
Список рекомендованої літератури	17

Навчальне видання

Електронна копія

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ”

(галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030401 “Правознавство”)
для студентів заочної форми навчання

У к л а д а ч і: ДАНИЛЬЯН Олег Геннадійович,
ДЗЬОБАНЬ Олександр Петрович,
КАЛИНОВСЬКИЙ Юрій Юрійович
МАНУЙЛОВ Євген Миколайович
ТРОФИМЕНКО Володимир Анатольович

Відповідальний за випуск *О.Г. Данильян*

Редактор *Л. В. Русанова*
Комп’ютерна верстка *Л. П. Лавриненко*

Підп. до друку 06.12.2012. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 1,3. Облік.-вид. арк. 0,5. Вид. 232
Тираж 150. прим. Зам. № 4539. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.